

pressió inoblidable que deixava la visió, per instantania que fos, d'aquell ull penetrant enfondit en una mascara impenetrable, en Charcot, als ulls d'un observador superficial, podia, en rigor, passar pel personatge fictici que la malignitat pública així jutjava, sense coneixe-l.

Segurament vivia aislat: sa labor contínua no li permetia més que raríssims instants de repòs. No li agradava gaire ficar-se pel món, despreciava les converses ocioses. Preferia, pera distreure-s, llegir tranquilament una pagina d'història o de filosofia. *Tempus et hora*: li agradava aquesta divisa, acompanyada d'un ós simbòlic tenint entre ses potes una ampolleta.

Era grave: son esperit, arrastrat de bonhora vers estúdioses meditacions, quedava sempre absorbit per l'investigació d'un nou problema. Parlava poc: la disciplina científica li havia ensenyat a pesar l'exacte valor dels mots.

Son accés era fret; son bon dia, imperceptible; sa mà no avançava més que a mitges i no responia gaire a l'estreta; no donava cap importància a les manifestacions de cortesia corrent. Per lo demés, en Charcot, fins en l'apogeu de sa gloria, conservà sempre un restò de timidesa.

En quant a la cara, en la que s'ha volgut veure com una mascara de theatre voluntariament adaptada al paper de curador miraculós, no és superflu recordar que la naturalesa sola n'havia creat tots el traços. Aquesta mascara era a vint anys lo que fou a seixanta, am cabells negres de més à més i algunes arrugues menys, però sempre modelada a l'antiga, impassible, una mica enigmatica, impressionant. El diari cop de navaja que feia valer son profil cesaric, aital fou el sol artifici afegit a la naturalesa. Encara aquesta costum, que altres han seguit sense que ningú ls en hagi fet carrecs, venia d'una epoca en que res podia fer pressagiar el paper den Charcot.

Així deu fer-se justícia d'una concepció imaginària, nascuda d'una impressió massa precoç, sinó d'un sentiment mal intencionat.

Si el physic den Charcot ha pogut prestar-se a engany, i, si, de veure-l, passant, se podia tenir l'impressió d'una physionomia d'encarrec, tots els que l'han conegut en sa intimitat saben bé que calia jutjar-ne d'altra manera. Cal dir-ho, perquè és la veritat.

Sense separar-se mai de sa reserva natural, en Charcot no era, no obstant, ni massa sever ni massa altiu.

En sos moments de descans, en mig d'una companyia afec-